

nærmere. Ud for engene på sydbredden lå der en lille tange, der var ca. 10 m lang og ca. 1½ m bred. Tangen var sparsomt bevokset med græs og lave urter. Det var på spidsen af denne lille tange reden lå. Fra Danmark kendes Klyden som ynglende ved ferskvand vist kun fra Madstedborg (ca. 8 km fra havet) og Arup og Selbjerg Vejle (ca. 3 km fra havet), endelig er Klyden set i Fil Sø under forhold, der tydede på ynglen.

Stormmåge (*Larus canus* L.), Sølvmåge (*L. argentatus* Pont.) og Hættemåge (*L. ridibundus* L.). Alle tre arter ses almindeligt, omend Hættemågen vel er den almindeligste og Sølvmågen den mindst almindelige.

Terne (*Sterna hirundo* ell. *paradisaea*). Man vil altid kunne finde et par stykker et eller andet sted ved søen.

Dværgterne (*Sterna albifrons* Pallas). Som det sidste marine indslag i Tissøs fuglefauna skal Dværgterner nævnes. Det er nemlig muligt, at den – ligesom det måske var tilfældet med Klyden – har ynglet alle de tre somre. Der er dog kun i 1956 fundet reder. Da ungerne var så store, at de kunne flyve, flyttede hele familien formodentlig ud til kysten. I alle tilfælde var de da ikke mere at træffe ved søen. Stud. mag. JØRGEN FOG så i juni 1955 Dværgterner ved den lige nord for Tissø beliggende Madesø. Den var her øjensynlig en meget hyppig gæst, thi den lokale fisker fortalte, at han påbegyndte et bestemt arbejde, når Dværgterner kom. Her blev dog ikke fundet nogen rede, ligesom den ovennævnte fisker heller ikke havde fundet den nogensinde.

MINDRE MEDDELELSER

Sortstrubede Lommer (*Gavia arctica* (L.)) i sommerdragt.

Den 9. juni 1956 iagttog jeg, ud for Sønderstranden på Anholt, tre Sortstrubede Lommer (*Gavia arctica*) i sommerdragt. Den hvidkvadrerede ryg sås tydeligt, da fuglene var forholdsvis tæt på. Desuden var der fem Lommer, som enten på grund af dragten (ungfugledragt) eller afstanden ikke lod sig bestemme.

JOHANNES FREDERIKSEN

Sommeriagttagelse af Nordisk Lappedykker (*Podiceps auritus* (L.)).

I dagene fra den 13. til den 21. juli 1956 iagttog jeg en Nordisk Lappedykker (*Podiceps auritus*), i Flagget på Anholt, i ren sommerdragt. Den var en del sky og lå altid isoleret fra de andre fugle. Dragten var meget smuk og den orangefarvede øjenstribe og det rustroede bryst og forhals sås meget tydeligt.

JOHANNES FREDERIKSEN

To Rovterner (*Hydroprogne tschegrava* (Lepechin)) over Christiansø.

Den 14. august 1957 trak to Rovterner (*Hydroprogne tschegrava*) over Christiansø i sydvestlig retning. Et kragefugleagtigt skrig gjorde

mig opmærksom, og da jeg så dem uden kikkert, troede jeg på grund af størrelsen og flugten, at det var to Sildemåger. Men i kikkerten blev jeg straks opmærksom på det store og høje næb. Selv om jeg ikke så, at næbbet var rødt, er en fejltagelse med Splitterne udelukket på grund af størrelsen og den mågeagtige flugt.

JOHANNES FREDERIKSEN

Tidlige iagttagelser af trækfugle.

Den 19. august 1957 iagttog jeg en Mosehornugle (*Asio flammeus* (Pont.)) på Christiansø. Efter at jeg havde jaget den op fra klipperne, fløj den afsted i sydøstlig retning. Den forsvandt ud over havet forfulgt af nogle enkelte måger. Ved skumringstid blev den dog igen set på øen.

Den 24. august 1957 iagttog jeg ligeledes på Christiansø tre Sjagere (*Turdus pilaris* L.), disse var en del sky og er sikkert trukket afsted samme dag, idet de ikke blev set mere.

JOHANNES FREDERIKSEN

Iagttagelser over ynglende Tejster (*Cephus grylle* (L.)) på Sejerø 1957.

På Sejerø er der to tejstekolonier, begge på nordsiden af øen. I Bøle Klinter ca. 2,5 km fra fyret, som ligger på NV.-spidsen af øen, er den ene koloni. I år fandt jeg kun to beboede redehuller, hvoraf det ene indeholdt en levende og en død unge, det andet en levende; desuden var der 10–20 ubeboede huller, og nogle af disse var gravet ud fra overfladen, muligvis af hunde. Derfor er det ved den anden koloni, beliggende i Nordre Klinter ved Lindehoved nær øens sydspids, jeg har foretaget mine iagttagelser.

Første gang jeg var ved kolonien i 1957, den 31. marts, så jeg et par flokke på hver 15–20 fugle, men på grund af diset vejr kunne jeg ikke bestemme arten, selv om fuglene med hvidt spejl og ellers sorte mindede om Tejster, og desuden er de gamle Tejster standfugle. Da jeg flere gange om eftermiddagen er blevet narret, fordi der ingen Tejster var, tror jeg, at de især holder sig ved kysten om morgenen og formiddagen, og drager til havs om eftermiddagen.

Når fuglene var nær ved kysten, svømmede de i små flokke og foretog en slags skummebevægelser, d. v. s. de svømmede med hovedet i vandskorpen, eller de »drak«, stak næbbet ned i vandet. Denne drikkebevægelse skyldes (ifølge C. A. RASMUSSEN, »De sorte Tejsters øer«), at de ser efter småfisk inde på lavt vand, men efter min mening har FINN SALOMONSEN givet en bedre forklaring på den i »Grønlands Fugle«: »Når den gamle fugl svømmer om med føde til ungerne i næbbet, foretager den ofte dypninger af næbbet, hvilket viser, at disse såkaldte »drikkebevægelser« blot er at betragte som substitut-handlinger.« Af og til bevægede Tejsterne hovedet op og ned, skød nakken op og pressede næbbet ind mod halsen. (Lignende opførsel kan ses i

KNUD PALUDANS bog »Alken«, hvor der er et billede af en Alk på land). De jagede også hinanden både over, på og under vandet, og det var ejendommeligt at se, at de til undervandssvømning også bruger vingerne.

Tejsternes leg blev undertiden for voldsom for Stormmåger, der tilfældigvis lå i nærheden, og de drog længere til havs. En dag så jeg, at en Tejst kom i fladt dyk ned mod vandoverfladen og lige hen over hovedet på en Stormmåge, som straks dukkede sig. Når man gik på strandbredden, hørtes af og til en piben fra Tejsterne, som lå på vandet lidt fra kysten. De spærrede også gabene op og viste hinanden det cinnoberrøde svælg. Disse forskellige bevægelser, jeg har set fuglene udføre, hører (ifølge FINN SALOMONSEN, »Grønlands Fugle«) med til parringslegen.

Jeg skulle ringmærke tejtungerne for Zoologisk Museum, og derfor var jeg mest interesseret i det samlede antal; jeg fik mærket 32, og foruden disse var der 5 unger, som enten var for små eller lå for langt inde i hullerne til, at jeg kunne nå dem. Fordelingen på rederne er ikke helt nøjagtig, men jeg mener at kunne huske, at 13 reder havde 2 unger hver, og 11 havde 1 unge. Desuden tror jeg, at nogle unger var fløjet, før jeg kom, for et par reder har tegn på beboelse, så der har været mindst 40 unger i år.

Redehullerne er anbragt nær klintens overkant, fra 40 til 300 cm nede, især mellem 40 og 150 cm, og de har forskellig dybde (20–200 cm). Jeg ved ikke, om det er Tejsterne, der har gravet dem ud fra begyndelsen, eller om der har været f. eks. størehuller før, men den varierende dybde må betyde, at Tejsterne graver videre på hullerne hvert år. Inderst i et hul er der en fordybning i »gulvet«, en redeskål, og i denne bliver 1–2 æg lagt på bar bund. Æggene er på størrelse med stormmågeæg (hønsæg) og har hvidgrå bund med pletter, der veksler mellem lysbrunt og sortbrunt.

Ægget udruges på 21–24 dage (jfr. »Vort lands dyreliv«). En dag ses nogle stjerneformede revner i skallen, og nu varer det ikke længe, før man ser, at et sortgråt næb med hvid ægtand arbejder på, at ungen kan komme ud. I løbet af nogle timer er den tør og beklædt med sorte dun og har sortgrå ben og næb. Den fodres med fisk; jeg fandt kun fladfiskeyngel i redehullerne, mens den almindeligste fisk angives at være tobis.

Når ungen er ca. 10 dage gammel, har den hvide fjer på undersiden af krop og vinger, og efterhånden som den bliver ældre, får den mere og mere hvidt på sig, så den, når den er flyvefærdig (ca. 5 uger, jfr. »Vort lands dyreliv«), er hvid på undersiden af krop og vinger, og på hoved, ryg og oversiden af vinger hvid med sortbrune pletter, og i øvrigt ligner den den voksne Tejst i vinterdragt. På bugen bliver den pæne hvide dragt hurtigt tilsølet af ekskrementerne, der er meget tynde og stinker af fisk, og som ungen udtømmer i redehullet. De løber derpå ud ad dette og kalker klinten hvid ned for hullet, og på den måde kan man se, om der findes unger i et hul. Tager man en unge

ud, udsprøjter den en tynd gullig væske eller »almindelige« ekskrementer, og dette er muligvis et forsvarsmiddel.

Jeg ved ikke, hvordan ungerne forlader redehullet eller hvor de bliver af, men da jeg aldrig har set unger sammen med de voksne ved kolonien, må det betyde, at de selv kan sørge for føden og drager bort fra kolonien. Det er endnu ikke klarlagt, hvor ungerne tager hen, men min ringmærkning har allerede givet resultat, for der er blevet tilbagemeldt 3 unger. Den første var skudt 9. oktober på skomagergrunden mellem Hjarnø og Endelave. Nr. 2 blev fanget 10. oktober på krog på Thorup Flak i Kattedagat, og den sidste tilbagemeldtes fra Fyns Hoved som skudt den 3. november. NIELS BJARNOV

Ladusvala (*Hirundo rustica*) på nordsträck i november.

Kl. 8.25 på morgonen den 13. november 1957 befann sig nordgående tåg färjan mellan Grossenbrode och Gedser ca. 5 km ute till havs söder om sistnämnda falsterska stad. Då upptäcktes på babords sida fyra ladusvalor (*Hirundo rustica*), vilka på ungefär meterhöjd över vattnet västerifrån flög vinkelrätt mot fartyget. När fåglarna kommit alldeles intill färjan ändrade de kursen mot norr men vidgade avståndet till färjan med 20 à 25 m. Därefter flög ladusvalorna under ca. 10 min. parallellt med båten och hållande ungefär samma fart som denna. Plötsligt svängde alla fyra svalorna ned bakom båten och höll sig därefter ett 15-tal m bakom aktern, där de bibehöll flygriktningen mot norr. Då färjan närmade sig Gedser, var jeg tvungen att lämna fåglarna ur sikte.

I Gedser observerades samma morgon mellan kl. 8.55 och 9.10 ett flertal unga ladusvalor vid järnvägsstationen, där de flög omkring eller satt på hustaken.

Vädret vid ovannämnda tidpunkt var mulet, ehuru uppklarnande. Sikten var god.

Förmodligen hade de fyra sträckande ladusvalorna startat söderflyttningen från danska kusten ut över öppna havet samma morgon. Det föreföll som om mötet med ett stort fartyg utlöste återsträcket mot närmaste land, i detta fall rakt mot NNO.

Den meteorologiskt milda hösten 1957 bör ha varit en bidragande faktor till att ladusvalor ännu i mitten av november fanns kvar i Danmark. KAI CURRY-LINDAHL

Iagttagelser ved Skagen, maj 1957.

Hovedparten af de hidtil offentliggjorte observationer af forårstræk ved Skagen stammer fra påsketid, d. v. s. slutningen af marts og begyndelsen af april. Det er naturligt at forvente, at lokaliteten også er besøgt værd senere på foråret, og denne formodning fik jeg bekræftet under et tre dages ophold ved Skagen midt i maj 1957.

Den 17. maj kredsede en flok på 3 Hvide Storke (*Ciconia ciconia*) og 2 Sorte Storke (*C. nigra*) ude over Grenen; de forsøgte udtræk,

men vendte efter flere forsøg tilbage over hederne. Samme dag sås en Fiskeørn.

Om morgenen den 18. maj var der en hel del rastende småfugle i budskadserne bag klitrækkerne vest for fyret. Her optaltes bl. a. 25 Brogede Fluesnappere (*Ficedula hypoleuca*) (overvejende hanner) samt en hun af Blåhals (*Luscinia svecica*). En Sortklire (*Tringa erythropus*) vadede i en af de derværende klitsøer. Ved Kandestederne gik en flok Gule Vipstjerner (*Motacilla flava*) på en mark; det lykkedes at se de 22 under så gode betingelser, at det kunne fastslås, at der var 15 hanner af den Nordiske race (*M. t. thunbergi*), medens de 7 øvrige ikke kunne racebestemmes. Da hele flokken fløj op taltes 40 fugle.

Den 19. maj kredsede 32 Hvepsevåger (*Pernis apivorus*) over Højen Station, 2 Almindelige Kjøver (*Stercorarius parasiticus*) jagede ved Grenen, og 12 Skader (*Pica pica*) sammen med 21 Skovskader (*Garrulus glandarius*) forsøgte udtræk flere gange.

Alle tre dage observeredes syngende Markpiber (*Anthus campestris*) ved Drachmanns grav.

NIELS HESSELBJERG CHRISTENSEN

Skovsneppe (*Scolopax rusticola* L.) rugende i Bregentved skovdistrikt.

Den 28. april 1956 fandtes en rugende Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) i Tureby Hestehave, Bregentved skovdistrikt.

I de sidste 3 år har jeg haft begrundet mistanke om, at Sneppen rugede her, idet vi helt hen i maj kunne iagttage en enlig Sneppe, som i skumringen fløj »knurrende« rundt omkring de lave partier i skoven. En sen aften, da jeg sammen med nogle skovarbejdere kom kørende hjem i bilen, så vi noget pjaske i en vandpyt på vejen foran os. Jeg standsede bilen og tændte det stærke lys, og vi kunne da tydeligt se, at det var en Sneppe, som tog bad. De foregående år er det ikke lykkedes os at finde den rugende fugl, og i år var det fuldstændig tilfældigt, at det lykkedes, idet den trykker ganske ualmindeligt hårdt.

Opdagelsen af reden skete under efterbedring, da jeg havde to mand i arbejde. Sneppen lettede fra reden, da de var ved at træde på den.

Der var 4 æg, ualmindelig store, brunlige. Der var nogen bundvegetation i området, men reden var anbragt på en bar plet, noget højtliggende, ved roden af en ellestamme. Reden var næsten kun en fordybning i jorden. Var man først klar over, at Sneppen lå der, kunne man godt se den på en halv snes meters afstand, men camoufleringen var naturligvis storartet.

F. PALMVANG

Gråkrage (*Corvus cornix* L.) på flyvende fangst efter Sanglærke (*Alauda arvensis* L.).

Over en nyslået græsmark på sydsiden af Østrup ved Viksø så jeg en klar junidag en gammel Gråkrage (*Corvus cornix*) forsøge

at fange en flyvende Sanglærke (*Alauda arvensis*), en fangstmetode, jeg aldrig har været vidne til, skønt krageparret sikkert har holdt til her i adskillige år. Det mest overraskende var, at Lærken havde svært ved i luften at holde sig Kragen fra livet. Mange gange søgte Lærken at undslippe ved at styrtdykke, men hver gang var Kragen hurtigere i nedslaget, så at Lærken for at undgå forfølgeren måtte stige til vejrs over Kragen, den samme metode som Duer, der er vant til angreb af Falke og Høge, benytter sig af. Den spændende jagt fortsattes ved en 3-4 minutter, men til sidst forsvandt begge fugle bag en bakketop, således at jeg ikke kan sige, hvorvidt Kragen fik held med sit forsøg på at agere rovfugl. Desværre hindrede terrænet mig også i at se, om den anden gamle Krage deltog i jagten ved at placere sig på jorden for dèr at tage imod Lærken.

Krageparret har i adskillige år haft rede i en nærliggende lille skov og færdes meget på græsmarken, hvor de rimeligvis har gjort kål på en masse lærkeunger, men fra den slags fangst til flyvende jagt er der unægtelig et spring.

KAI R. DAHL

Sammenlign meddelelsen om Skovskade (*Garrulus glandarius*) på fuglejagt af B. LØPPENTHIN, D. O. F. T. **38**, 1944, p. 42. (Red.)

Ringdrosler (*Turdus torquatus* L.) i Vestjylland.

I påsken 1957 havde jeg flere gange lejlighed til at se Ringdrosler (*Turdus torquatus*) på træk ved Henne Strand i Vestjylland. De første fugle blev set den 20. april i udkanten af Blåbjerg Plantage. Der holdt i lang tid en halv snes fugle til i nogle lave graner. Nogle hanner hørtes synge. To dage senere, den 22. april, så jeg ved Filsø Plantage ikke mindre end 60 ringdrosler på træk. Enkelte fugle kom i selskab med Sjaggere (*Turdus pilaris*) og Vindrosler (*Turdus iliacus*) trækkende lavt over heden, mens en større flok på mere end 40 fugle trak imod nord ret højt. Senere på dagen så jeg samme sted en mindre flok på 12 Ringdrosler.

ANDERS HOLM JOENSEN

Atlingand (*Anas querquedula* L.) observeret i Sortedamssøen.

Den 6. marts 1957 iagttog jeg en gammel han af Atlingand (*Anas querquedula*) i Sortedamssøen, København. Jeg iagttog den på nært hold. Den var let kendelig på sin lyse øjenstribе. Det er første gang, jeg har iagttaget denne art på et så tidligt tidspunkt på året.

EIGIL NIELSEN

Kongeørn (*Aquila chrysaetos* (L.)) i Midtjylland.

Undertegnede iagttog den 6. februar 1957 en Kongeørn (*Aquila chrysaetos*). Ørnen blev iagttaget på 110 m afstand ca. 1 km vest for Birkebæk skovridergaard, nogle km syd for Herning.

N. HØJGAARD PEDERSEN

Sen forekomst af Sortterne (*Chlidonias niger* (L.)).

Den 3. november 1957 så min søn og jeg en Sortterne (*Chlidonias niger*) flyvende over Hvidkilde sø. E. WAAGE

Hærfugl (*Upupa epops* L.) ved Strødam.

Jeg skal herved meddele, at der 15. maj 1957 om formiddagen sad en Hærfugl (*Upupa epops*) her i vænget foran Strødam ved Hillerød. En Allikeflok drev den væk. OLE HAMMER

Silkehaler (*Bombycilla garrulus* (L.)) ved Virum, Nordsjælland.

Tolv Silkehaler (*Bombycilla garrulus*) observeredes i haverne lige vest for Virum Stations nordende, den 5. november 1957. Dagen efter taltes om morgenen henimod 50 stkr. sammesteds (absolut mindst 40 stkr.), men det er sandsynligt, at det opgivne tal er for lille. HENNING LEMCHE

ANMELDELSER

G. P. DEMENTIEV: Ptitsy Turkmenistana (Turkmenistans fugle). – Den turkmenske Videnskabernes Akademi, Ashkhabad 1952. (546 pp., 16 tekstfig., 1 farvetavle). Pris: 36 rubler.

Den kendte russiske ornitholog tilbragte under krigen flere år i Turkmenistan (området mellem det Kaspiske Hav og Turkestan) og studerede her fuglefaunaen. Desuden bearbejdede han de store samlinger, der findes fra dette land i Museerne i Ashkhabad, Tashkent, Moskva og Leningrad. Selvfølgelig udnyttede han også litteraturen om dette område. Resultatet blev et solidt værk med et righoldigt indhold. Først gives en oversigt over den ornithologiske forskningshistorie i Turkmenistan lige fra det 18. århundrede. Så følger et kapitel over de økologiske forhold og en biogeografisk oversigt over fuglefaunaen. Den specielle del af bogen behandler fuglearterne hver for sig. Desværre er kun de store fugle – *Non-Passeres* – bearbejdet fuldtud med systematik, udbredelse, økologiske og biologiske oplysninger. Småfuglene er af »tekniske grunde« kun anført i en systematisk liste, der indeholder 215 arter. Tilsidst findes en stor litteraturliste (264 titler) og fortegnelser over de latinske, russiske og turkmenske fuglenavne. Bogen har stor værdi for alle ornithologer, der beskæftiger sig med den østpalæarktiske fuglefauna. HANS JOHANSEN

A. I. GIZENKO: Ptitsy Sakhalinskoj oblasti (Sakhalin-områdets fugle). – Videnskabernes Akademi's Sakhalin-filial, Moskva 1955. (328 pp., 72 tekstfigurer, 1 kortskitse). Pris: 21 rubler.

Forfatteren har i to år (fra juli 1947 til december 1949) opholdt sig på Sakhalin og Kurilerne med det specielle formål at studere fugle-